

Anatomi Öz-yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Anatomi Öz-yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15945>

Özet

Anatomi Öz-yeterlik Ölçeği, öğrencilerin anatomi dersine yönelik bilişsel ve duyuşsal özelliklerini, özellikle de bu alandaki bilgi birikimine ve uygulama becerilerine olan güven düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2006 yılında Dilber Bahçeci tarafından doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçek, bireylerin anatomik bilgiyi günlük yaşam becerilerine dönüştürme ve akademik başarıya yönelik öz-yeterlik algılarının değerlendirilmesindedir. Ölçek, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları nedeniyle üç alt boyutta toplam 26 maddeden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlik, Anatomi, Eğitim Psikolojisi, Akademik Başarı, Güvenirlik, Faktör Analizi, Psikolojik Ölçek.

Yazarlar

Dilber POLAT (Sorumlu Yazar), D. Bahçeci (Ölçek Geliştirme).

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, üniversite düzeyinde anatomi dersi alan öğrencilerin bu derse yönelik sahip oldukları öz-yeterlik inançlarının ve bu inançların bilişsel ve duyuşsal etkilerini tespit etmektir. Ölçek, öğrencilerin anatomik bilgiye ne kadar güvendiklerini ve bu bilgiyi pratiğe dökme yeteneklerini ne ölçüde algıladıklarını belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, eğitim programlarının ve öğretim yöntemlerinin geliştirilmesine rehberlik edebilir.

Yapı

Anatomi Öz-yeterlik Ölçeği, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Kuramında tanımlanan öz-yeterlik kavramının temel almaktadır. Ölçek, bireyin belirli bir alandaki görevleri başarıyla yerine getirme yeteneğine olan kişisel inancının, spesifik olarak da anatomi bilgisi ve becerileri bağlamında ölçmektedir. Ölçek, yapılan faktör analizi sonucunda üç ayrı alt boyutta yapılandırılmıştır:

Anatomide Bilgi Birikimine Güven Duygusu: Bireyin sahip olduğu teorik anatomik bilgiye ne kadar güvendiği ve bu bilgiyi hatırlama/kullanma yeteneği.

Anatomi Konusundaki Uygulama Becerisinin Farkında Olma: Anatomik bilgiyi pratik durumlarda kullanabilme ve uygulamalı becerilere sahip olma algısı.

Anatomide Teorik Bilgiyi Yaşam Becerisine Dönüştürme: Öğrenilen anatomik bilgileri günlük

ya?amdaki durumlar? anlama ve yorumlama yetene?i.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme sürecinde ba?lang?çta öz-yeterli?i etkiledi?i dü?ünülen 35 madde olu?turulmu?tur. Bu maddelerin yap?, kapsam ve dil geçerli?ini sa?lamak amac?yla uzman görü?üne ba?vurulmu?tur. Uzman heyeti; bir Türkolog ve iki alan e?itimcisinden olu?mu?tur. Uzman görü?leri do?rultusunda baz? maddelerin ifadeleri yeniden düzenlenmi?, baz?lar? ise tamamen ölçekten ç?kar?lm??t?r.

Bu ön geçerlik çal??mas? sonucunda taslak ölçek 30 maddeye indirilmi?tir. 30 maddelik taslak ölçe?in geçerlik analizleri kapsam?nda, maddeler aras? uyumun bir göstergesi olan **Cohen Kappa katsay?s?** 0,74 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, maddeler aras?ndaki uyumun kabul edilebilir bir düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, faktör analizi sonras?nda kalan 30 madde üzerinden yürütülmü?tür. ?ç tutarlılık katsay?s? olan **Cronbach's Alpha (α)** de?eri 0,84 olarak hesaplanm??t?r. Bu katsay?, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü ve yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in farklı alt boyutlar? için de tutarlı sonuçlar verdi?ini ortaya koymu?tur. Elde edilen bu yüksek güvenilirlik katsay?s?, Anatomi Öz-yeterlik Ölçe?i'nin akademik ara?tırmalarda kullanılabilecek sa?lam bir ölçüm aracı oldu?unu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçekteki 30 madde, yap?sal geçerli?i belirlemek amac?yla faktör analizine tabi tutulmu?tur. Analiz sürecinde, madde yük de?eri 0,40'tan düşük olan maddeler ile ayr??mam?? maddeler (yük de?erleri aras?ndaki fark?n 0,10'dan düşük oldu?u maddeler) ölçekten ç?kar?lm??t?r.

Bu eleme süreci sonucunda, ölçek toplam 26 maddeye indirilmi? ve üç alt boyuttan olu?an net bir yap? ortaya ç?km??t?r. Bu 26 maddenin 6 tanesi olumsuz ifade (ters puanlama gerektiren) ve 20 tanesi olumlu ifadeden olu?maktadır. Faktör yap?s? ve madde da??ılım? a?a??daki gibidir:

1. Alt Boyut: Anatomide bilgi birikimine güven duygusu: M13, M14, M15, M16, M17, M18, M21, M22, M23, M24, M26 (11 Madde)

2. Alt Boyut: Anatomi konusundaki uygulama becerisinin fark?nda olma: M5, M7, M8, M9, M19, M20, M25 (7 Madde)

3. Alt Boyut: Anatomide teorik bilgiyi yaşam becerisine dönüştürme: M1, M2, M3, M4, M6, M10, M11, M12 (8 Madde)

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (5'li derecelendirme)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Anatomi Dersi Alan Öğrenciler (Yükseköğretim)

Yaş Grubu: Üniversite öğrencileri (Genç Yetişkin)

Nüfus Detayları: Sağlık ve eğitim alanlarında anatomi eğitimi alan yükseköğretim öğrencileri.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, her bir ifadeye ne sıklıkta katıldıklarını 5'li Likert tipi bir ölçek üzerinde belirtirler. Puanlama, olumlu ve olumsuz maddeler için tersine çevrilmiş derecelendirme kullanılarak yapılır.

Derecelendirme:

Olumlu maddeler (M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7, M8, M10, M11, M12, M13, M14, M17, M18, M19, M20, M24, M25, M26):

Hiçbir zaman (1 Puan)

Nadiren (2 Puan)

Bazen (3 Puan)

Çoğu zaman (4 Puan)

Her zaman (5 Puan)

Olumsuz maddeler (M9, M15, M16, M21, M22, M23):

Her zaman (1 Puan)

Çoğu zaman (2 Puan)

Bazen (3 Puan)

Nadiren (4 Puan)

Hiçbir zaman (5 Puan)

Anahtar Kelimeler

Ölçme ve Değerlendirme, Öz-yeterlik, Eğitim Bilimleri, Yükseköğretim, Güvenirlik Katsayısı,

Cronbach's Alpha, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

İletişim E-posta Adresleri: d.polat218@gmail.com

Yazın Adresi: Bilinmiyor

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2006 yılında bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Dilber POLAT ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım izni ve ücret bilgileri için sorumlu yazarın e-posta adresi kullanılabilir. Ölçeğin orijinal Word belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir.

Orijinal ölçek dokümanı (DOCX formatında) buradan indirilebilir: [anatomi-oz-yeterlik-olcegi-toad.docx](#)

Kaynaklar

Bahçeci, D. (2006). *Anatomi dersinde portfolyo kullanmanın öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal özellikleri üzerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Anatomi Öz-yeterlik Ölçeği Maddeleri

Aşağıda ölçeğin alt boyutları ve bazı örnek maddeleri sunulmuştur. Ölçek, toplam 26 maddeden oluşmaktadır.

1.Alt boyut: Anatomide bilgi birikimine güven duygusu: M13, M14, M15, M16, M17, M18, M21, M22, M23, M24, M26

2.Alt boyut: Anatomi konusundaki uygulama becerisinin farkında olma: M5, M7, M8, M9, M19, M20, M25

3.Alt boyut: Anatomide teorik bilgiyi yaşam becerisine dönüştürme: M1, M2, M3, M4, M6, M10, M11, M12

Örnek Bazı Maddeler:

M13. Anatomi bilgilerim sayesinde, vücudumdaki değişikliklerin nedenini bilirim.

M18. Anatomi dersinde öğrendiklerimi ders dışındaki arkadaşlarımla tartışırım.

M9. Anatomi bilgisi gerektiren bir durumla karşılaştığımda telaşa kapılırım.

M5. Anatomi bilgilerim kişiliğimde olumlu değişiklikler sağlamaktadır.

M22. Bir yerim ağrıdığı anda uyarının hangi organımdan geldiğini bilirim

M23. Anatomi çalışırken kendime olan güvenimin azaldığını fark ederim.

Derecelendirme Notu: Olumlu maddeler (M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7, M8, M10, M11, M12, M13, M14, M17, M18, M19, M20, M24, M25, M26) (1) Hiçbir zaman'dan (5) Her zaman'a doğru puanlanırken, Olumsuz maddeler (M9, M15, M16, M21, M22, M23) (1) Her zaman'dan (5) Hiçbir zaman'a doğru ters puanlanmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM